

JAN NILSSON

HEMSKHETER I LUR OCH PÅ HEDE

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900
I TANUMS HÄRAD BOHUSLÄN

Källmaterial

2

STÖLD PÅ RESÖ

BEGÅNGET: 1861-06-23

GÄRNINGSMAN: JANNE LUDVIG JOHANSSON,
RESÖ UPPEGÅRD

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Lur och på Hede" som gavs ut 2015 av Tanums Hembygdsförening. Boken sljs av föreningen.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

Dombok wid Lagtima Sommaring med Tanums Härad År 1861

v281227.b3050.s605

År 1861 den 18 Juni och följande dagar förrättar undertecknad e o Hofrättsnotarie och t f Domhafvande Lagtima Sommaring med Tanums Härad på wanliga Tingsstället Hede med biträde af af följande Härades Nämnd:
Häradsdomaren Johannes Hansson, Tofva
Nämndemännen Andreas Jacobsson i Kalleby
Thore Hansson i Tossene
Anders Larsson i Sifverbo
Pål Danielsson i Ejde
Hannibal Waldemar Johansson i Näs
Johannes Hansson i Torrim och
Emanuel Persson i Rungstung

Kronolänsmannen i Häradet E J A Strömberg är till Tinget tillstädes för att gå Rätten tillhanda.

No 1

Sedan Domare och Nämnd bevistat Gudstjensten som förrättades i Tanums kyrka, sammanträda Rättens ledamöter uti tingshuset, utlystes Tinget och påbjudes rättegångsfrid, hvarefter de lagrum och förordningar uppläses, som skola på sommaringet kungöras.

...

v281227.b4350.s863

1861-den 19 Juli

No 82

KrLänsman Strömberg

./.

J L Johansson fr Resö

Sedan KrLänsman J A Strömberg i skrifvelse den 8 i denna månad hos Domhafvanden anmält, att han i häkte inmanat Drängen Janne Ludvig Johansson från Resö, angifven för åtskilliga inom Häradet begångna stölder samt ransakning med häktade Johansson med anledning häraf blifvit af Domhafvanden till denna dag utsatt, så inställa sig vid målets företagande Åkl jemte följande målsäganden, Isak Olausson, för egen del och såsom målsman för sin ogifta syster Lovisa Olausdotter, Johannes Olsson den äldre samt Nils Olsson och Ludvig Olsson alla på Resö, hvarjemte den tilltalade från Häradshäktet införes.

Sedan Åkl ingifvit den tilltalades prestbevis, så lydande:

"Drängen Janne Ludvig Johansson, från Resö Uppegård af Lurs församling, född i nämnda församling den 27 Maj 1843 (fyrtiotre) eger försvarlig christendomskunskap, obehindrad nattvardsgång och hittills oklandrad frejd.

Tanums Prestgård den 18 juni 1861

A J Strömwall

P L"

berättar den tilltalade afseende å sina lefnadsöden att han den dag, prestbeviset innehåller, är född på Resö af föräldrarne Torparen Johannes Larsson och hans hustru Beata Christina Andersdotter; att han år 1858 första gången begick Herrans Heliga Nattvard i Tanums församling samt att han oafbrutet vistats i sina föräldrars hus till dess han sistl höst tog tjänst hos Målsegande Johannes Olsson hos hvilken han ännu uppehöll sig då han inmanades i häkte, tilläggande därpå fråga att han kan läsa samt äfven något skrifva

1o Målseganden Isak Olausson (Wattenholmen) förmäler att sedan Målsegande och hans syster Lovisa Olausdotter jemte den tilltalade Lördagen den 22 sistl Juni hemkommit från en resa sjöledes till Strömstad, saknades nästpåföljande dag, eller midsommarafton en Lovisa Olausdotter tillhörig portmonnaie innehållande för 33 öre medikamenter, hvilken portmonnai varit liggande i den olästa kajutan till den båt, som till Strömstad begagnats, befanns, att utur

samma båt bortkommit tvänne stycken förvarade fickur af silfver, Målseganden tillhörig ock värderade ena till 25 Rdr Rmt och det andra 15 Rdr Rmt samma mynt. Enär den tilltalade war känd för förut begångna snatterier föll misstankar på honom att hafva tillgripit nämnda tvänne ur; och medgick han derom åtsport, att han stulit desamma, med förklaring, att det ena uret hade han wid Sandefjorden i Norge försålt, och tappat det andra i sjön; och återlämnade den tilltalade wid samma tillfälle den tillgripna portmonnaen, hwarutur medikamenterna likväl funnos borttagna och värderar målsegande denna ? Till 25 öre Rmt.

Den tilltalade erkänner, att han på morgonen kl omkring 6 sistl midsommaraften utur kajutan till Målsegandens jakt tillgrep Lovisa Olausdotters portmonnai, äfvensom att han kl omkring 10 f m nästpåföljande dag utur kajutan borttog målsegandens Isak Olaussons derstädes förvarade tvänne fickur; uppgifvande den tilltalade att han några dagar derefter under en resa till Norge, tappade det ena i sjön, men att det andra wid Sannefjorden i Norge af honom såldes till en okänd person som derför betalade 8 Rdr rmt, hvilka penningar den tilltalade till större delen förstört; och har den tilltalade ingenting att erinra mot det stulna godsets af målsegande uppgifna värde, men påstår, att medikamenterna skola finnas i behåll, förvarade uti fickan till en sons väst, som finns i hans hem.

2o Johannes Olsson berättar Onsdagen den 3 denna månad under en resa på dörjefiske i sällskap med målsegarna Nils och Ludvig Olsöner samt den tilltalade saknade Målsegande 2 1/2 norska silfvermarker hvilka förvarats uti den koj, målsegandena å dörjebåten beganats. Då målsegande frågade den tilltalade om han tillgripit dessa penningar, erkände den tilltalade att så war; och har han sedermera återställt penningare till målsegarna.

Den tilltalade widgår, att omförmälde 1 1/2 norska marker af honom tillgrepos den dag de af målsegande saknades, utur dennes koj å dörjebåten.

3o Nils Olsson förmäler, att han under den af Johannes Olsson omförmälda resa fann det utur hans portmonnai hwilken han haft förvarad uti sin koj å båten under den 29 Juni bortkom först 1 mark och sednare under samma dag 1 1/2 mark silfver i norska mynt; och tillstod den tilltalade då han härom tillfrågades Lördagen den 30 sagda månad, att han begått nämnda tillgrepp, hvarpå han till målsegande återställde de stulna penningarne.

Den tilltalade vitsordar riktigheten af Nils Olssons berättelse.

4o Ludvig Olsson tillkännagifver att under ovannämnda resa bortstals äfven från honom några penningar, utgörande 1/2 norsk mark lämnade uti en oläst kista, samt att den tilltalade, då han erkände den stöld, han begått af penningar från Nils Olsson, äfven vidgick att hafva från Ludvig Olsson tillgripit omförmälda 1/2 mark, hvilken han också till Ludvig Olsson sedermera återställt.

Den tilltalade uppgifver, att han från Ludvig Olsson Lördagen den 29 nästlidna Juni tillgripit utur den sistnämnda kista 1 mark, men sedermera samma dag i stället nedlade i kistan 1/2 mark.

Käranden upplyser, att en Norsk Mark här i orten gäller 75 öre Rmt.

Ett af Åkl inkalladt vittne, Anders Olsson från Resö, från hvars hörande Åkl afstår, begär ersättning för sin inställelse, förmälände Carolus Olsson, att han har 2 mils resa till tingsstället.

Vidare förekommer icke utan den af kärande meddelade upplysning, att den tilltalade, då han häktades innehade, sedan han godtgjort Målsegandena för de tillgripna penningarne endast 16 öre Rmt, hwilka utgjort, enligt den tilltalades egen uppgift, återstoden å hvad han erhållit vid försäljningen af Isak Olaussons ena ur, och hvilka penningar fördenskull till den sistnämnde öfwerlämnats.

Efter tillsägelse afträda parterna och afföres den tilltalade under det Häradsrätten öfverlägger till följande för wederbörande, åter förekallade, af kunnade

Utslag

Som Janne Ludvig Johansson frvilligt erkänt att han olofligen, dock utan inbrott, tillgripit ej mindre Söndagen den 23 sistl Juni kl omkring 6 på f m utur en dörjebåt, liggande vid Resön en portmonnai, tillhörig Lovisa Olsdotter derstädes och värderad till 25 öre samt innehållande för 33 öre medikamenter öfvensom nästpåföljande dag eller midsommardagen kl omkring 10 på f m utur samma båt 2 stycken fickur af silfver, tillhöriga Isak Olausson på Resön och värderade den ena till 25 Rdr och det andra till 15 Rdr, af hvilket gods ? ? och de bägge uren icke blifvit tillrättaskaffade, än äfven under en sjöresa med sin husbonde Johannes Olsson samt Nils Olsson och Ludvig Olsson, alla från Resön, såväl Lördagen den 29 sistl Juni tillgripit 2 1/2 mark Norskt mynt tillhöriga Nils Olsson och här i orten motsvarande 1 Rdr 87 öre i svenska penningar, samt 1/2 mark eller 37 öre tillhörig Ludvig Olsson, som ock den 2 innevarande Juli Johannes Olsson tillhörde 1 1/2 norsk marker eller 1 Rdr 12 öre, allt rmt, hvilka penningar, som blifvit till målsegandena återställda, förvarats af Ludvig Olsson uti en oläst kista och af Johannes Olsson och Nils Olsson uti deras kojor å fartyget; Alltså och på grund af 1, 3, 4, 15 och 20 §§ af Kongl Förordning den 4 Maj 1855 samt 3 kap 6 § Missgerningsbalken, fäller Häradsrätten Johansson, som tillförne icke warit för olofligt tillgrepp straffad, att för första

resan dylik förbrytelse af gods till sammanräknadt värde af 43 Rdr 94 öre Rmt böta detta belopp trenne gånger med 131 Rdr 82 öre rmt och i fyra månader hållas till straffarbete samt att för sabbatsbrott plikta 5 rdr rmt, kommande Johansson wid bristande tillgång till dessa böter, utgörande tillhopa 136 Rdr 82 öre Rmt, jemlikt 5 kap 4 § Straffbalken och Kongl förordning den 10 Juni 1844 att i en bot straffas med 23 dagar fängelse wid watten och bröd, hwarefter han skall förenämnda straffarbete undergå; Åliggande derjemte Johansson att ersätta Målsegandena Isak Olausson och Lovisa Olausdotter värdet af båda de ännu icke af det stulna godset återbekommits, äfwensom att i ersättning till det af Åklagaren inkallade vittne Carolus Olsson på Resön utgifva 3 Rdr 94 öre Rmt hwilket sistnämnda ersättningsbelopp om tillgång dertill hos Johansson saknas, skall af allmänna medel utbetalas.

Besvärshänvisning med nedsättning

Med utslaget förklarar sig den tilltalade nöjd, hwarefter han afföres och öfrige parter afträda.